

Odabir slučajeveva i načini kompariranja birača

Od istraživačkog pitanja do dizajna istraživanja

Potencijalne zavisne varijable (teme)

- **Izlaznost:** u kojoj mjeri (i koji) pojedinci glasaju?
- **Participacija:** članstvo u partijama, protesti, peticije...
- **Izborne preferancije:** koga glasaju? koliko često mijenjaju izborne preferencije?
- **Motivacije:** zašto glasaju na određeni način?
- **Percepcije:** kako glasači vide partije, sebe i društvo uopšte?

Najčešće nezavisne varijable (objašnjenja)

- **Demografske karakteristike:** pol, religija, klasa, tip naselja, nacija, godine...
- **Politička pitanja:** korupcija, ekonomija, kompetentnost, identitet...
- **Politički stavovi:** zadovoljstvo demokratijom, percepcija izbornog integriteta, ocjene političara/partija...
- **Psihološke karakteristike:** partijska identifikacija, politička efikasnost, politička informisanost/znanje, autoritarnost....
- **Institucionalne varijable:** izborni sistem, cenzus, kvote...

Teorije glasanja

- *Sociološki pristup*

- Pojedinaac glasa kao pripadnik grupe
- Društveni rascjepi: pol, nacija, religija, klasa...

- *Psihološki pristup*

- Partijska identifikacija (porodična socijalizacija)
- Potvrda stavova/preferencija vs. promjena

- *Racionali izbor*

- Prostorni modeli glasanja
- Klijentelizam vs. program partije

Kako se može upoređivati?

- *Dizajn između grupa*

- Komparacija birača dvije ili više različitih partija u istoj državi
- Komparacija dvije ili više država (ili grupa država)
- Komparacija primjenjivosti određene teorije glasanja na više grupa glasača

- *Dizajn unutar grupe*

- Komparacija unutar biračkog tijela iste partije
- Komparacija glasača iste partije kroz vrijeme
- Komparacija između alternativnih objašnjenja na istoj grupi birača (teorija glasanja)

Primjeri istraživačkih pitanja

Izlasnost (da li glasaju?)

- IP: Uticaj percepcije korupcije na glasanje: apstinencija ili pobuna?
 - *Da li korupcija povećava izlaznost jer birači imaju želju da kazne korumpirane političare ili je smanjuje jer ne žele da učestvuju u “prljavoj igri”?*
- Podaci: Comparative Study of Electoral Systems (CSES)
- Slučajevi: 6 post-komunističkih društava (Albania, Bugarska, Češka, Mađarska, Poljska, Rumunija, Rusija, Slovenija)
- Da li je u pitanju dizajn unutar ili između grupe? Kako bi mogli sprovesti drugačiji dizajn?

Izborna preferencija (koga glasaju?)

- IP: Za koju od partija (ili grupa partija) će određeni birači glasati?
 - *Što utiče na vjerovatnoću davanja podrške određenoj partiji?*
 - *Koji faktori utiču na to da neki segment biračkog tijela promijeni izbornu preferenciju?*
 - *Da li žene u Crnoj Gori preferiraju ženske kandidate?*
- Podaci: Comparative Study of Electoral Systems (CSES)
- Slučaj: Analiza 6 izbornih listi u Crnoj Gori 2020. godine
- Tip dizajna?

Motivacija (zašto glasaju?)

- IP: Uticaj društvenih rascjepa na glasanje u modernim demokratijama
 - *Koji društveni rascjep (rod, religija, klasa) najbolje objašnjava glasanje u poslijeratnim demokratijama*
 - *Da li je klasa kao osnov glasanja “mrtva”?*
- Podaci: Comparative Study of Electoral Systems (CSES)
- Slučajevi: 6 poslijeratnih demokratija (Australija, Austrija, Njemačka, Velika Britanija, Holandija, SAD)
- Tip dizajna?

Dileme prilikom mjerenja

- *Direktne vs. indirektne mjere*

- Percepcija stvarnosti ili objektivna stvarnost (korupcija, izborni integritet...)

- *Stav vs. Ponašanje*

- Ocjena partija/političara vs. glasanje
- Samoprijavljena religioznost vs. prisustvo vjerskim obredima

- *Klasifikacija partija/birača*

- Lijeve vs. desne
- Suverenističke vs. unionističke
- Liberalne vs. konzervativne
- Populističke vs. tradicionalne